

Maa ja metsätalousvaliokunnalle

28.5.2026

Viite: HE 91/2026 vp

Asia: WWF:n lausunto luonnonsuojelulain muuttamisesta - ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa. Keskitymme lausunnossamme ennallistamissuunnitelmaa ja luonnonarvomarkkinoita koskeviin ehdotuksiin.

Suden suojelun osalta haluamme todeta, että WWF suhtautuu kriittisesti suden ympärivuotisen rauhoituksen poistamiseen, koska Suomella on direktiiviliite V:n lajin osaltakin velvollisuus varmistaa suotuista suojelun taso. Tarkemmat perustelut löytyvät WWF:n lausunnosta 7.10.2025 metsästyslakiluonnoksesta [linkki](#).

Luonnonarvomarkkinoista

WWF:n kanta tiivistetysti

WWF Suomi näkee luonnonarvomarkkinoissa mahdollisuuden kanavoida lisää rahoitusta luonnon suojeluun ja ennallistamiseen sekä yrityksille mahdollisuuden tehdä luontotekoja. Markkinoiden uskottavuus edellyttää kuitenkin, että niiden tuottamat luontohyödyt ovat aidosti lisäisiä suhteessa olemassa oleviin velvoitteisiin ja ekologiseen kompensaatioon. Luonnonarvokrediittien tulee perustua mitattaviin, todennettaviin ja pitkäaikaisiin hyötyihin luonnolle.

Ekologinen kompensaatio ja luonnonarvomarkkinat kulkevat käsi kädessä, mutta niillä on eri roolit luonnon kokonaisuikentämättömyyden ja luontoposiitiivisuuden saavuttamisessa.

Velvoittava ekologinen kompensaatio perustuu aiheuttaja maksaa -periaatteeseen: toimijan tulee ensisijaisesti välttää ja vähentää omasta toiminnastaan sekä arvoketjustaan aiheutuvia luontohaittoja, ja jäljelle jäävät haitat tulee hyvittää ekologisesti vaikuttavasti siten, että luonnon kokonaisuikentämättömyys turvataan. Vasta tämän jälkeen luonnonarvomarkkinat voivat uskottavasti tuottaa lisäisiä luontohyötyjä ja luonto-positiivisia vaikutuksia. Luonnonsuojelulakia tulisi täydentää määräyksillä velvoittavasta ekologisesta kompensaatiosta.

Luonnonarvokrediitit tai muut vapaaehtoiset luontoteot eivät siten voi korvata toimijan velvollisuutta vähentää omia haitallisia vaikutuksiaan. Samalla on tunnistettava, että siirtymä kohti luonnon kokonaisuikentämättömyyttä ja luontoposiitiivisuutta vaatii oikeudenmukaisia pelisääntöjä eri toimijoille.

WWF pitää hyvänä, että luontoteon määritelmänosaksi (§3, kohta 8) on kirjattu yleistasonen lieventämishierarkian noudattaminen. Lisäksi on tervetullutta, että lakiin on sisällytetty

kestävyyssraportointivelvollisille yrityksille velvollisuus myös raportoinnin avulla osoittaa lieventämishierarkian noudattaminen. **Koska raportointivelvollisuus koskee vain erittäin pientä osaa yrityksistä, luontoteon rekisteröimisen edellytyksenä tulisi kaikkien osalta olla lieventämishierarkian noudattamisen osoituksena luontosiirtymäsuunnitelma.**

WWF pitää hyvänä lähtökohtana sitä, että luonnonarvomarkkinoita pyritään edistämään tarjoamalla mahdollisuuksia saada vapaaehtoisesti tuotettavat luonnonarvot, mukaan lukien niiden lisäisyys ja pysyvyys, viranomaisen toimesta varmennetuiksi. Kannatettavaa on myös järjestely, jossa tiedot tuotetuista luonnonarvoista ja niiden käytöstä luontotekona kirjataan avoimeen, viranomaisen ylläpitämään (kompensaatio)rekisteriin.

Nyt käsillä oleva lakiehdotus jättää huomiotta keskeiset uskottaviin luonnonarvomarkkinoihin ja erityisesti arvojen ostajiin liittyviin kriteereihin liittyvät kysymykset. Sen takia WWF ehdottaa, että lakiluonnoksen pykälään 104a lisätään luontoteon hyväksymisen edellytykseksi:

”Luontoteon hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi, että luonnonarvojen oikeudenhaltija esittää, riippumatta siitä onko kyse kestävyyssraportointivelvollisesta hakijasta tai ei, tiedeperustaisen luontosiirtymäsuunnitelman joka osoittaa lieventämishierarkian noudattamisen.”

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että tieto luonnonarvojen käytöstä heikentämisen hyvittämiseen tai luontoteoksi voidaan kirjata vain kerran. Tämä tärkeä periaate pitäisi nostaa lakitasolle. Siksi WWF ehdottaa, että lakiesityksen pykälän 106 toiseen momenttiin lisätään maininta:

”Kirjauksen jälkeen tuotettavien luonnonarvojen vaihdanta ei ole enää mahdollista, eikä niitä voida käyttää uudelleen.”

Lisäksi WWF ehdottaa lakiin asetuksenantovaltuutusta, jolla ympäristöministeriö voisi tarkentaa luonnonarvojen luovutukseen liittyviä periaatteita.

”Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonarvojen luovutuksesta ja ostajakriteereistä.”

Yleistä

Suomi on sitoutunut osana EU:n biodiversiteettistrategiaa sekä Kunming–Montrealin maailmanlaajuista luonnon monimuotoisuuskehystä pysäyttämään luontokadon ja saamaan luonnon monimuotoisuuden elpymään vuoteen 2030 mennessä. Suomea sitovien luontotavoitteiden saavuttamiseen tarvittavan rahoituksen ja olemassa olevan rahoituksen välillä on kuitenkin todettu olevan merkittävä kuilu (Kotiaho ym., Suomen luontopaneelin julkaisuja 4A/2023, s. 17). Tästä syystä on tärkeää, että luontotekojen rahoittamiseksi kehitetään erilaisia mekanismeja.

Vapaaehtoisuuteen perustuvien toimien lisäksi on välttämätöntä nykyistä paljon vahvemmin toteuttaa ympäristölainsäädännössä aiheuttaja maksaa –periaatetta. Luonnolle aiheutuvan haitan kustannukset pitää tulla sen tahon kannettavaksi, jolle

kertyvät toiminnasta syntyvät tuotot esimerkiksi säättämällä velvoittavasta ekologisesta kompensatiosta ja asettamalla luonnonvarojen käytölle haittamaksuja. Haittamaksuista kertyviä varojame valtio voisi ohjata rahoittamaan mm. valtion vapaaehtoisia suojelu- ja ennallistamisohjelmia (METSO, Helmi, Nousu, Ahti)

Yrityksillä on ilman erityistä lainsäädäntöäkin mahdollisuus tehdä luonnon tilaa parantavia tekoja. Lakiperustaisen luonnonarvojen verifiointin ja rekisteröimisen tärkein tehtävä on huolehtia rekisteriin tuotavien luonnonarvojen uskottavuudesta. Uskottavuuden osalta nyt esillä oleva ehdotus kattaa vain luonnonarvon mitattavuuden. Lakiehdotus jättää käsittelemättä luonnonarvon ostajaan liittyvät uskottavuustekijät eikä hallituksen esityksen perustelut luo selkeää kuvaa markkinan tavoitellusta toiminnasta. Näiden osalta on välttämätöntä liittää lakiin määräys luonnonarvojen ostajakriteereistä ja antaa ympäristöministeriölle asetuksenanto-valtuutus tarkemmin määritellä ostajakriteerit ja luonnonarvojen luovutuksen periaatteet.

Samalla tavoin kuin uskottavat ilmastotoimet vaativat yrityksiltä ja toimijoilta tiedepohjaisia ilmastotavoitteita (SBTi) ja sen mukaisia toimenpide- ja investointisuunnitelmia, eli ilmastosiirtymäsuunnitelmia, on luonnonarvokauppaan ostajana osallistuvilta yrityksiltä edellytettävä uskottavia luontotoimia. Luontotoimien uskottavuuden edellytyksenä on luontosiirtymäsuunnitelma, joka osoittaa kuinka yrityksen strategiat ja liiketoimintamallit asettuvat maapallon kantokyvyn mukaiseksi.

Kun luonnonarvoille edistetään markkinaa, on tärkeää luoda pelisäännöt myös sille, mihin yritykset verifioituja luonnonarvoja käyttävät, eli minkälaisia väitteitä niistä esittävät. Tämä on kantapään kautta opittu vapaaehtoisista hiilimarkkinoista.

Ehdotuksista luonnonarvomarkkinoiden vauhdittamiseksi

Nyt käsillä olevassa esityksessä pyritään vauhdittamaan Suomen luonnonarvo-markkinoita esittämällä eräitä muutoksia luonnonsuojelulain ekologista kompensatiota koskevaan 11 lukuun. Ensinnäkin LSL 103 §:ää esitetään muutettavaksi siten, että maanomistaja voisi tuottaa luonnonsuojelulain edellytykset täyttävillä ja viranomaisen vahvistamilla hyvittäville toimenpiteillä luonnonarvoja käytettäväksi myös luontotekona eli vapaaehtoisen luontovastuullisuuden osoittamiseksi. Tuotettavien luonnonarvojen oikeudenhaltijalle esitetään puolestaan säädettäväksi oikeus saada hakemuksesta Lupa- ja valvontaviraston (LVV) päätös, jonka nojalla hyvitysalue määrättäisiin luonnonarvojen hävittämisen- ja heikentämiskieltoon (LSL 104 §). Lisäksi esityksessä 106 §:n mukaan LVV:n olisi luonnonarvojen oikeudenhaltijan hakemuksesta merkittävä kaikille avoimeen (kompensatio)rekisteriin tiedot toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä, tuotettavien luonnonarvojen hallintaoikeuden siirrosta sekä luonnonarvojen käyttämisestä luontotekona, jos päätös hyvitysalueen määrittämisestä luonnonarvojen hävittämisen- ja heikentämiskieltoon on tehty.

WWF pitää sinänsä hyvänä lähtökohtana sitä, että luonnonarvomarkkinoita pyritään edistämään tarjoamalla mahdollisuuksia saada vapaaehtoisesti tuotettavat luonnonarvot, mukaan lukien niiden lisäisyys ja pysyvyys, viranomaisen toimesta varmennetuiksi. Kannatettavaa on myös järjestely, jossa tiedot tuotetuista luonnonarvoista ja niiden käytöstä luontotekona kirjataan avoimeen, viranomaisen ylläpitämään (kompensatio)rekisteriin.

WWF katsoo kuitenkin, että luotettavat luonnonarvomarkkinat edellyttävät myös monien muiden kuin edellä mainittujen edellytysten täyttymistä. **WWF:n näkemyksen mukaan esimerkiksi ostajan tulisi noudattaa aina lieventämishierarkiaa, ostajalla tulisi olla luontosiiirtymäsuunnitelma, jälkimarkkinaa ei tulisi hyväksyä ja hyvittävät toimet tulisi kohdentaa biodiversiteetin kannalta merkittävimmille alueille.**

WWF katsoo, että luotettavien luonnonarvomarkkinoiden luominen edellyttäisi monilta osin esitykseen esitettyyn verrattuna huomattavasti yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Ehdotuksemme lakimuutoksiksi on edellä kohdassa WWF:n kanta tiivistetysti.

Kansainvälisen WWF:n luonnonarvokauppaan liittyviin suosituksiin voi tutustua tarkemmin täältä: <https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/biodiversity-credits-position---october-2024---final.pdf>.

Luonnonarvomarkkinoiden roolista

WWF haluaa kiinnittää huomiota siihen, etteivät vapaaehtoisuuteen perustuvat luonnonarvomarkkinat luo luontohaittoja aiheuttaville toimijoille välitöntä kannustinta vähentää haittoja. Jos lainsäädäntö ei suoraan velvoita luontohaittojen korvaamiseen, tosiasiallinen kysyntä yksityisten tuottamille luonnonarvoille voi jäädä vähäiseksi riippumatta siitä, kuinka luotettava lainsäädännöllinen kehys luonnonarvomarkkinoille on onnistuttu luomaan.

Näistä syistä WWF katsoo, että esityksen mukaisilla vain vapaaehtoisuuteen perustuvilla luonnonarvomarkkinoilla todennäköisesti saavutetaan vain marginaalinen lisä luonnontilan parantamisessa. Suomea sitovien luontotavoitteiden saavuttaminen edellyttää esityksen mukaisten muutosten jälkeenkin merkittäviä julkisen vallan toimia ja niihin suunnattavaa lisärahoitusta.

Siksi keskeistä olisi ottaa käyttöön aiheuttaja maksaa -periaate esimerkiksi erilaisten luontohaittojen aiheuttajille asetettavien maksujen kautta. Näin toimijoilla olisi kannuste minimoida aiheutuvat haitat ja maksuista kertyy valtiolle varoja täydentämään luontotoimien budjettirahoitusta, joka tällä hetkellä on valtavasti alimitoitettua.

Kansallisesta ennallistamissuunnitelmasta

WWF kannattaa esityksen mukaista ehdotusta lisätä luonnonsuojelulakiin säännös kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisesta sekä sen hyväksymisestä (LSL 13 a §).

WWF kiinnittää huomiota siihen, että lausunnolla olleessa luonnoksessa esitettiin, että muutoksenhakuoikeus ennallistamissuunnitelmasta määräytyisi LSL 134 §:n perusteella. Tällöin valitusoikeus ennallistamissuunnitelmasta olisi ollut LSL 134.5 §:n mukaan muiden tahojen ohella ainoastaan toiminta-alueellaan sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Toisin sanoen valtakunnallisilla ympäristöjärjestöillä ei olisi ollut valitusoikeutta ennallistamissuunnitelmasta.

WWF pitää tärkeänä, että lausuntokierroksen jälkeen valtakunnallisille yhteisöille, jotka edistävät luonnon- tai ympäristönsuojelua, on lakiesitykseen lisätty valitusoikeus

kansallisesta ennallistamissuunnitelmasta. Suomessa kansallinen ennallistamissuunnitelma laaditaan keskitetysti ja suunnitelmalla on siten suoraan valtakunnallista merkitystä.

Lisäksi valtakunnallisten järjestöjen valitusoikeus on omiaan toteuttamaan julkiselle vallalle asetettua perustuslaillista toimeksiantoa turvata jokaiselle mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon (PL 20.2 §) sekä tukemaan EU:n ympäristölainsäädännön tehokasta toteutumista.

WWF Suomi sr

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja